

מה מועילה הסיבה לא נוחה על ספסל?

אפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב. [צט:]

בתוספות כתבו [ד"ה ואפילו] כתבו שההינו פוטרים עני, מפני שהסיבתו לא חשובה בגלל שאין לו על מה להסב, ואין זה דרך חירות.

אך התוספות לא מפרשים למעשה כשחייבנו אותו להיסב - על מה יסב? ובהגהות מרדכי משמע שמיסב על ספסל.

ויש להבין במה זה נחשב דרך חירות - הרי אין דרך בני חורין להסב בצורה כזו?

מסביר מרן הגר"ל שטינמן זצוק"ל לפי המדויק בדברי הרמב"ם שע"י שהמטרה של צורת הישיבה הזו - נועדה כדי

שהאדם יבוא לראות את עצמו כאילו יצא ממצרים.

[וזה לשונו בפ"ז מהלי חמץ ומצה ה"ו: בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא עתה משיעבוד מצרים וכו', לפיכך כשסועד אדם בלילה הזה צריך לאכול ולשתות והוא מיסב דרך חירות]

וא"כ אפילו אם אין דרך בני חורין להסב על הספסל, אבל היות ואומרים לו לאכול ולשתות כדרך בני חורין, זה יביא אותו להתעורר לחשוב למה תיקנו לאכול כך?

וע"י זה יבוא לראות את עצמו כאילו יצא ממצרים.

האם יש לטפח את התיאבון?

לא יאכל אדם בערבי שבתות וימים טובים מן המנחה ולמעלה כדי שיכנס לשבת כשהוא תאוה. [צט:]

מבואר שצריך לטפח את התיאבון עבור אכילת המצה, ויש להבין הרי מצינו ברמב"ם [פ"ו מהלי יו"ט ה"כ] שלא נצטוונו אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכל, משמע שעיקר שאכילה צריכה להיות לשם שמים?

מסביר הגאון רבי איזיק שר זצוק"ל שבעולם המעשה התפקיד שלנו לקיים את רצון ה' עם הגוף שלנו, ולא די ברצון טוב ומחשבה.

אך צריך כוונה בקיום המצוות ויש אומרים שהיא לעיכובא, כוונה משמעו שקודם הפעולה עוצר להתבונן ומפעיל את מחשבתו - להודיע לעצמו שהוא עושה את הפעולה זאת רצון ה'.

כך גם במצוות התלויות ברחשי הלב - אדם צריך להכין ולהכשיר את ליבו שיקצא בו אותם הרגשות.

כדי לפעיל רגשי שמחה - יש לשתף ולהפעיל גם את התחושות שלנו, עם שמחה מוחשית, כל אחד לפי תכונותיו - בשר ויין או בגדי צבעונים.

כך תהיה לו שייכות אמיתית של עולם הרגשות אל עבודת ה'. אדם הטוען שהוא שמח בחג עצמו ואינו צריך את הדברים שהורו לנו חז"ל, ברוב המקרים [מלבד יחידי סגולה] אין לו שמחה, אלא רק מחשבות על שמחה או ביטויי שמחה מהשפה ולחוץ.

הגאון רבי שלמה ולבה זצוק"ל גם עומד על הענין הזה ואומר שהתיאבון הוא כח קדוש - תאוה בעת המצוה יכולה להיות 'אש קודש'! אבל רק אם היא באה להדר את המצוה ולא נהפכת למטרה בפני עצמה.

העבודה שלנו היא לרומם את צורכי הגוף - ולהתקדש לקראתם, אבל מאידך על האדם להיות פקח ולהכיר את עצמו האם באמת הוא עומד ברף הגבוה של נקיות וקדושה אמיתית.

כיוון שהמצויאות לא תמיד כך... ואחרי שאוכלים לשם תענוג יש להנאות הגוף כח משיכה עצום להשכיח כל משיכה רוחנית.

צריך להיטהר ולחזור לתחום הקדושה בחיינו.

זה צורת העבודה - מחד גיסא להתרומם לקראת התאוות, ומאידך להתרומם אחריהם.

איזו מצוה מקיימים בזמירות שבת?

ת"ר 'זכור את יום השבת לקדשו' וזכרה על היין, אין לי אלא ביום בלילה מנין? ת"ל 'זכור את יום השבת לקדשו'. [קו.]

אמר מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א שיש להתבונן איזו מצוה מתרי"ג מצוות מקיימים בזמירות שבת?

ומוסיף מרן שפעם שאל יהודי אחד מה המצוה שמקיימים בזמירות? והלה התרגו על השאלה ואמר מדוע לחקור חקירות, הרי דבר פשוט הוא שצריכים לשיר זמירות בשבת...

אכן יש מקום להגדיר איזו מצוה מקיימים בזה.

והביא שהגאון רבי דוד צבי הילמן זצוק"ל ביאר שהלא יש בשבת מצוה 'זכור את יום השבת לקדשו', ודרשו חז"ל זכרה בדברים, דהיינו שיש מצוה לזכור את השבת על ידי דיבור במעלת וקדושת השבת, ולא מצינו שיעור לזה, אלא ככל שאדם מוסיף יותר לדבר בקדושת השבת, הרי הוא מקיים בזה מצוה עשה של זכירת השבת בדברים.

וממילא מצוה זו מקיימים גם על ידי זמירות של שבת, שמזכירים בהם קדושת השבת, כגון כל מקדש שביעי, מנוחה ושמחה, ועוד הרבה זמירות כיוצא בזה.

לתגובות הערות והארות וכן לקבלת הגיליון במייל

ניתן לפנות לכתובת: peninim88@gmail.com

הפנינים מלוקטים ונערכים בשינויי עריכה וקיצור נדרשים